Ar pascha wisuschehkliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek ißdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu:
par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 40. Sestdeen, 2. oktobrî. 1893.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam wehl **Peterburgas ahrpilsehtâ:** Puhzischu Gebert kga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu stuhrî un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilsehtâ:** Altberg kga grahm. pahrd., Akmenu eelâ Nr. 11; **Ahgelskalnâ:** Lofsberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekstin kga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin kses pa rdotawâ; uf **Katrinas dambja:** K. Upit matrial-pretschu pahrd., Peterfalas eelâ Nr. 3; **Sarkandaugawâ:** J. Ilman kga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Ilman kga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldschleschena bruhscha, A. Kaminzius kga dsehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretschu pahrd. Duntesmuischas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehsis:** B. Peterson kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** H. Allunan kga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahm. pahrd.; **Talsôs:** H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirschmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Par sinu.

Tâ ka ar scho numuru eesahkas gada pehdigais zeturksnis, tad laipni luhdsam „Mahjas Weesi" lihdz ar „Peelikumu" pastellet pee laika, lai neuokawetos peesuhtischana.

„Mahjas Weesis" par gada pehdejo zeturksni maksâ:

Rigâ sanemot:	Peesuhtot pa pastu:
Ar Peelikumu: **50** kap.	Ar Peelikumu: **90** kap.
Bes Peelikuma: **30** kap.	Bes Peelikuma: **70** kap.

Naudas wehstules adresejamas: Въ Экспедицію газеты „Маясъ Вѣстисъ" г. Рига, въ типогр. Эрнста Платеса.

„Mahjas Weesa" ekspedizija.

Saturs: Par Leischu-Latweeschu senwehsturi. — Seeweeschu kustiba Amerikâ un Eiropâ. — No eekschsemes: a) Waldibas leetas. b) Original-sinojumi. c) Baltijas notikumi. d) No zitâm Kreewijas pusem. — No Rigas. — Teesu leetu nodala: Jautajeeni un atbildes. — Grahmatu galds. — Kugneeziba. — Jf muhsu weesigâs sadsihwes. — Walejâs wehstules. — Deewkalpojumi. — Tirgu sinas. — No ahrsemem. — Telegramas. — Daschadi raksti: Seme kâ debess-kermens.
Peelikumâ: Warneru Annas stirds. (Turpinajums.) — Ustizamais awises liddstrahdneeks. — Pee slimeezem. — Saimnezibas padomi: Galas defas — schahwetas. Aknu defas. — Domu graudi — Arimana himne Bairona Manfredâ. — Mahjas silonis. Mihklas.

Par Leischu-Latweeschu senwehsturi.

No P. Smidta.

Par Leischu-Latweeschu sentehweem aiswehstures laikôs mums jau pasihstamas tikdaudz nedroschas hipotezes (tikai domajams, bet ne peerahdits isteikums), kâ warbût reti par kahdu zitu tautu. Tâ par peemehru, muhsu sentschus ir mehginats atrast Herulôs, Trakeeschôs, Skutôs, Waragôs, Gudôs un wehl daudz zitâs tautibâs. Bet wisi schee puhlini deemschêl bijuschi bes kahdeem droschakeem panahkumeem. Daschs schahdam domam par peerahdijumu taisits wahrdu isskaidrojums ir tik slikts, ka winsch drihsak janem par joku, nekâ par nopeetnibu. Tâ Wissendorffa kgs grib aisrahdit, ka Waragi esot Latweeschu wahrds un nosihmejot to paschu ko „warigi", lai gan pehdejais, kâ domajams, ir tik jaunakôs laikôs zehlees wahrds. Tikpat neapsikauschams ir isskaidrojums par Radagaisa latweetibu, ka pehdejais nosihmejot wihru, kas „rada gaisu", tâ tad pehz Latweeschu walodas likumeem warbût gaisradi. Wispahrigi par Latweeschu senwehsturi mums loti maz sinu, un ari manas domas schai jautajumâ buhs tikai jauna hipotese.

Jau wairak walodneeki ir aisrahdijuschi, ka neween Balteeschu (t. i Leischu-Latweeschu un Sen-Pruhschu) walodâs sastopami wairak Somu walodu wahrdi, bet ari Somu walodas ir daudz patapinajuschas no Balteeschem. Wisâs Somu zilts walodâs atrodas Balteeschu elements (sastahwdala), ari tahdâs, kuras runâ ap Ledus-juhru un Urala kalneem. No ta nu waram spreest, ka Someem (t. i. wisai Somu ziltij) senatnê ar Leischu-Latweeschu-Sen-Pruhschu zilti ir bijuse leela satiksme. Tâ ka nu Somi senatnê eenehmuschi wisu Seemeļa-Kreewiju, tad jadomâ, ka Balteeschi agrak dsihwojuschi wairak uz austrumeem no tagadejâs dsihwes weetas.

Kahds senatnes pehtitajs Tomascheks raksta Wihnes sinibu akademijas rakstu krahjumâ (Sitzungsberichte ꝛc. Band 117), ka Mordwinu un Tscheremisu walodâs, kuri dsihwo ap Wolgas lihkumu pret Uraleem, esot wairak Balteeschu wahrdu, kuri zitâs Somu walodâs ne-esot atrodami. Usrakstisim kahdus peemehrus! Pehrkons (leetiski — perkunas, pruhsiski — perkunis) ir mordwiniski „pirgene". Luhks (leit. — lunkas, pr. — lunka) mordw. „lenga"; Josta Tscheremisu walodâ „ysto". Tâ ka Leischi un Latweeschi dsihwo wairak kâ tuhkstosch werstes attahlu no Mordwineem un Tscheremiseem, tad tahda wahrdu lihdsiba loti eewehrojama. Bet mineto tautu sakars ar Balteeschem wehl tuwaku peerahdams. Tâ Tomascheks wehl min kahdu Somu arkeologu Aspelinu, kursch aisrahdijis, ka Tscheremisu un Mordwinu darba rihki, brunas un gresnuma leetas loti atgahdinot Leetawâ un Latwijâ atrastâs wezâ mantas.

Beidsot wehl jaapskata wehstures sinas par senakam Kreewijas tautam. Wezakais awots schai leetâ ir Greeku wehsturneeka Herodota raksti. Bet tâ ka Herodots seemeļôs no Melnâs juhras min gandrîs tikai Skutus, sem kureem, kâ domajams, wairak tautas saprotamas, tad muhsu mehrkam winsch no masa swara. Wairak tautu nosaukumu mehs sastopam pee Ptolemeja, kursch dsihwojis otrâ gadu simteni pehz Kristus. Pehdejais nu sauz apmehram ap Wolgas widu (mechri ton Rhipaion oreon, pret Urala kalneem) kahdu tautu ar wahrdu „Boruskoi". Tâ ka Sen-Pruhschus wezee kroniki sauz gan par „Borussi", gan par „Borusci", tad mums eemeslis domat, ka Ptolemeja „Boruskoi" un „Borusci" waretu buht weena un ta pati tauta, sewischki wehl tadêl, ka schahm domam par labu runâ augschâ minetee aisrahdijumi. Pee leelakas skaidribas schai leetâ waretu tikt, ja ispehtitu weetu nosaukumus ap Wolgas widu un Urala kalneem.

Seeweeschu kustiba Amerikâ un Eiropâ.

Tagadejâ Tschikagas pasaules isstahdê nem dalibu gandrîs wisas ziwilisetâs tautas, sazensdamâs meerigâ, bet swehtibu nesoschâ zihninâ zita ar zitu. Schinî isstahdê pelna sewischku eewehribu kahds fakts, kursch usskatams pilnigi par scha laika ziwilisazijas un humanitates attihstibas produktu jeb augli. Schis fakts ir leelistâ seeweeschu peedalischanâs pee pasaules isstahdes. Seeweetem schai isstahdê paschâm sawa raschojumu nodala un tahdâ kahrtâ tahs paschas par sewi istaisa ko weselu — kopigu. Schahdas weenadas seeweeschu teesibas ar zilwezes stiprako pusi — wihreescheem — minetâ isstahdê, nosihmê loti daudz ko scho laiku sozialâs dsihwes jautajeenâ. To war usskatit kâ kulturas pasaules (t. i. isglihtotâs pasaules) seeweeschu demonstraziju pasaules kongresâ. Seeweete grib parahdit tos panahkumus, pee kahdeem ta nahkuse daschadâs sinibas, literaturas un mahkslas nodalâs, grib redzami peerahdit sawa gruhtâ attihstibas zihnina peripetijas (pakahpeenus) pret eesaknojuschamees aisspreedumeem, nenowehlibu un dascheem ziteem tik gruhti no tahs pahrwareteem schkehrschleem, grib peerahdit, ka neluhkojotees uz wiseem schahdeem gruhtumeem, ta tomêr loti daudz panahkuse un pastrahdajuse, ne tikween sew par labu, bet turklât ari wisai zilwezei un tahs attihstibas gahjeenam.

Tadêl Tschikagas pasaules isstahdê eerihkota, kâ waretu sazit, sewischka seeweeschu isstahde, kurâ wiss, sahkot no wisleelakâs pils, kura uszelta no seeweetes-arkitekta, lihdz pehdejam sihkumam isstahdits un isstrahdats weenigi no seeweetem, bes kautkahdas wihreeschu peepalidsibas. Tapat leelais pasaules seeweeschu kongress (sapulze), kuru isrihkoja maja beigâs, organisets weenigi no seeweetem.

Ar scho seeweeschu kongresu tapa atklahta kongresu nodala preeksch wispahrigeem sozialeem un siniskeem jautajeeneem. Ka taisni seeweeschu kongresu sasauza pirmo no wiseem ziteem kongreseem, tas peerahda ta leelo, swarigo nosihmi, kahdu Amerikaneeschi un lihdz ar teem ari Eiropas tautu representanti (aisstahwji) peeschkir seeweeschu jautajeenam. Schis kongress wilkâs septinas deenas. Kongresa programa sastâw no 58 lapas puses beeseem dokumenteem, no kureem redzams, ka kongresam eesneegti 443 preekschlikumi, kas satwer wisu, kas atteezas uz seeweeschu stahwokli un likteni. Bes tam katras tautas seeweeschu aisstahwetajam bija jazeļ kongresam preekschâ pahrskats par sawas tautas seeweeschu stahwokli. Schee swarigee dokumenti tiks eespeesti uz Seemeļ-Amerikas Saweenoto Walstju rehkina. Saprotams, ka pirmo weetu schinî kongresa eenehma ta zentigâs eerihkotajas un darbineezes — seeweetes. Kongresa presidenteene Sewaka kdse tika no publikas sanemta skaleem sauzeeneem un roku plaukschinaschanam, kad wina parahdijâs sawâ weetâ ar ahmurinu rokâs (Amerikâ kâ presidenta swaninu leeto ahmurinu). Schahdu sanemschanu Sewaka kdse ari pilnigi pelnijuse sawu pastahwigo zenteenu dehl pehz galwenakâ seeweeschu jautajeena mehrka sasneegschanas — seeweeschu pasaules kongresa organisazijas. Ar tahdu pat labpatikschanu publika sanehma Förster-Aweri kdsi, kura pehdejâ laikâ saweem raksteem koti sekmejuse un weizinajuse sawstarpigâ seeweeschu pasaules kongresa idejas attihstischanos. Bet wehl daudz leelaku atsinibu — owazijas ispelnijâs Luson-Antoni kdse, kura kopâ ar sawu ustizamo draudzeni lediju Sauton jau preeksch tschetrdesmit gadeem usstahjâs kâ pirmâ karotaja preeksch seeweeschu emanzipazijas, winu politisko teesibu paplaschinaschanas un eestahschanâs atkaujas augstakâs mahzibas eestahdês. Antoni kdse ir tagadejâ laika wispopularakâ seeweete Amerikâ, kuru Amerikaneeschi usskata par ihsto waroni seeweeschu emanzipazijas laukâ un kura, neluhkojotees uz wisam peesoboschanam winas gruhtâs darbibas pirmâ laikâ, kuram peeweenojas leela nenowehliba, stingri gahjuse pa sawu reis nodomato zeku un tik tagad sahk plaut sawu eesehto, dahrgo sehklu augkus. Winas ahrejs isskats pilnigi harmonê (saskan) ar winas eekschejâm moraliskâm ihpaschibam. Wina ir gara auguma ar firmeem mateem un spihdoschâm azim un tihri negribot peewelk sew kauschu skateenus un wehrsch uz sewi wisu usmanibu.

Naw pawisam eespehjams, scheit usskaitit wisas eewehrojamâs seeweetes — zensones, kuras eeguwuschas sew weenâ jeb otrâ darba laukâ slawu un kuras peedalijâs pee minetâ kongresa. Sewischku wehribu, ihpaschi no Eiropeeschu puses, greesa uz sewi spredikotaja — Anna Schau, kura nodewusees teologijas studijai. Wasaras swehtku deenâ wina teiza spredikî, kuru bija sapulzejuschees klausitees wisadu tizibu un sektu laudis. Anna Schau ir kreetna spredikotaja, no kuras mutes pluhst brihwi un aisgrahbjoschi wahrdi. Ari Förster kdse, adwokateene, kurai ir loti daudz klientu — greesch uz sewi stipru eewehribu. Kad Förster kdsei bija jarunâ, tad sahlê bija salasijuschees tik daudz lauschu, ka nebija ne-

Daschadi raksti.

Seme kâ debess-kermens.

„Un wina tomêr kustas", issauzees Galileis ar kahju pee semes sisdams, pehz tam, kad inkwisizijas teesa to ar waru bija peespeduse atsaukt wina rakstus un apswehret, ka ne wis seme, bet saule greeschotees. Zik pee schi nostahsta pateesibas*), tas mums sche naw no leela swara, bet tas gan rahda, zik leels swars aissspreedumeem un zik gruhti katrai jaunai pateesibai, lai ta ari waj zik weenkahrscha, isplatitees. Bet kâ katra leela pateesiba beidzot tomêr uswar un aissspreedumi isnikst, tâ ari schi weenkahrschâ atsihschana par muhsu semes lodes pateeso stahwokli pasaules telpâ ar laiku palikuse par wisas ziwilisetâs zilwezes ihpaschumu. Mums, kas jau no behrnu gadeem eeraduschi teikt, ka seme un wehl daschas zitas swaigsnes greeschas ap sauli, waj nu ar pahrleezinaschanos jeb ari tik tadêl, ka skolotajs to teizis, nenâk ne prahtâ par to schaubitees. Dascham warbût israhdisees jozigi, ka preeksch diweem, trim gadusimteneem augsti mahziti wihri sobojâs par neprahtigajâm eedomam, ka seme warot greestees pate ap sewi, jo tad mehs jau sen buhtu no tahs nokrituschi; un tomêr schis pats gudrais schilaika kulturas zilweks warbût nesina, par ko tas ihsti smejas, nesina, ka plaschajâ pasaules ehkâ naw augschas un apakschas, ka pee schahdas isschkirschanas mehs tik nahkam, salidsinajot weenu kermenu ar ziteem tam lidzigeem. Ne ik katris apdomâ un sin, ko tas ar wahrdeem „seme lihdz ar daschâm zitâm swaigsnem greeschas ap sauli" isteiz; leelakâ daļa pee tam domâ tik par greeschanos un neapker, ka tee tâ teikdami salihdzina semi ar swaigsnem, muhsu leelo, tumscho, grehzigo semi ar neskaitameem masajeem, mirdzoscheem spihdekleem, kurus zilweze reis tureja par Deewibas nemirstigeem leezineekeem.

Swaigschnu wairums jau neapbrunotâm azim isliksâs neskaitams. Ar tahkredscha atraschanu un patstahwigu pahrlaboschanu, pasihstamo swaigschnu skaits sahka leelisti augt un tagad rehkina to debess-kermenu wairumu, kuri redzami ar labakeem teleskopeem, pahrak par tuhkstosch miljoneem. Katris jau buhs eewehrojis, ka swaigsnes naw wis par debess-welwi weenadi izdalitas. Tâ sauktais putnu jeb peena zelsch, kas plikâm azim parahdas kâ plata gaischa josta, leelâ tahlredzi apsatot, israhdas par beesu swaigschnu mudzekli; pa abâm pusem no schihs gaischâs jostas swaigschnu wairums ahtri masinajas. Schis parahdijumees isskaidrojas gluschi weenkahrschi ja peenemam, ka swaigsnes, pee kuram peeder ari muhsu saule ar saweem pawadoneem, sakopotas linses weidâ (ripas ar plahnu malu un beesu widu). Ja skatamees pret schihs linsas plahno, tahlo malu, tad eeraugam neisschkiramu swaigschnu puhli, tâ saukto peena zeku, kamêr uz abâm pusem no to, linses ases linijâ, daudz masak swaigschnu redzams. Bez tam schur un tur pee debess-welwes jau plikâm azim eeraugam starp swaigsnem masus gaischus mahkonischus, no kureem daschi tahlredzi israhdas par beesem swaigschnu puhkeem. Schee mahkonischi pehz astronomu domam naw nekas zits kâ patstahwigas swaigschnu sistemas, warbût tikpat leelas kâ muhsu peena zelsch, ar wisam sawam neskaitamam saulem un saulu sistemam.

Starp ar plikâm azim redzamâm swaigsnem jau wezu tautu astronomi isschkihra tahdas, kas sawu weetu starp zitâm nemainija — tâ sauktâs stahwu swaigsnes, — un atkal zitas, kas sawu weetu periodisti mainija — gahju swaigsnes jeb planetes. Scho gahju swaigschnu pateesos zelus aprehkinaja un winu sakaru ar sauli peerahdija slawenais astronoms Koperuiks, kura teoriju wehlak Keplers papildinaja un pahrlaboja. Pehz Keplera teorijas planeti greeschas ap sauli eliptiskôs jeb gareni apalôs zelôs. Schee zeli lihdz ar planetu pawadonu, mehneschu zeleem kriht weenâ klajumâ ar saules ekwatoru. Tiklab mehneschi ap planeteem un planeti ap sauli, kâ ari abi ap sawâm asim greeschas uz to paschu pusi, uz kuru saule ap sawu asi, t. i. no wakareem uz rihteem. Schee eewehrojumi norahdija uz planetu tuwo sakaru ar sauli un modinaja jaunas, ka pirmejee zehluschees no pehdejâs. Uz scheem eewehrojumeem leelais Wahzu filosofs (prahtneeks) Imanuels Kants dibinaja sawu teoriju par planetu sistemas zelschanos un attihstischanos. Pee lihdzigeem panahkumeem un neatkarigi no Kanta nahza wehlak ari leelais Frantschu dabas pehtneeks Laplas (Laplace), tâ ka schi teorija tagad wispahrigi top atsihta par pareisu. Schihs Kanta-Laplasa teorijas saturs ir ihsumâ sekoschais:

Wisa muhsu saules sistema bija sahkumâ weena weeniga milsiga gahses massa, lihdzsiga gaischajeem mahkonischeem pee debess-welwes, kas ari ar wisleelakeem teleskopeem skatotees peepatur sawu miglai lihdzigo isskatu. No schihs linses weidigâs gahses massas, kura greesas ap sawu asi, pa laikam atdalijâs rinki, lihdzigi tagadejeem Saturna rinkeem; schee rinki greesdamees kahdâ weetâ pahrruhka, un winu weela sakopojâs leelâs apalâs lodês, kuras kâ planeti turpinaja sawu zeku ap sauli. Ari no scheem planeteem zaur atdzischanu un sawilkschanos wareja atdalitees gahses rinki, no kureem tad izzehlâs mehneschi; pee planeta Saturna wehl tagad trihs schahdi rinki redzami.

Schis isskaidrojums atrada wehlak ari fisikâ apstiprinajumu. Frantschu fisikis Plato's (Plateau) atrada, ka ja pileenu no kahda schkidruma eelej zitâ schkidrumâ, ar kuru tas nesaweenojas un kursch tikpat smags kâ pirmais, par peem. pileenu spirta kahdâ ellâ, un tad scho pileenu sahk greest, tad tas peenem pamasam plakanu linses weidu, lihdz beidzot no ta atschkiras wairak rinki, kuri turpina — greestees ap to paschu asi un uz to paschu pusi kâ pileens pats. Mums naw nekahda eemesla peenemt, ka tas, kas scheit noteek masumâ, newaretu notikt ari leelumâ, pee milsigo planetu sistemu izzelschanâs.

Tâ ka pehz schihs teorijas planeti un saule reis naw bijuschi schkirti, kâ tagad, bet tik ar laiku pehz weenkahrscheem mekanikas likumeem zehluschees zaur weena weeniga kermena dalischanos, tad saprotams, ka tiklab saulei kâ planeteem wajaga pastahwet no tahm paschâm weelam. Leelako daļu weelu, no kuram muhsu seme pastâw, mehs pasihstam un tahs paschas mums wajadzetu atrast ari uz saules un pee

*) Schis nostâsts nedibinas uz pateesibas. Red.

weenas tukschas weetinas. Schahm seeweeschu kustibas waditajam Amerikâ, kongresâ peeweenojàs zitu walstju un semu aisstahwetajas. Wiswairak delegatu — seeweeschu uf kongresu atsuhtijuse Kanada, proti — 15, Wahzija atsuhtijuse — 6, Franzija — 2, Anglija — 5, Danija un Sweedrija — katra pa diwàm; pat no Somijas bija eeraduschàs diwas delegateenes, Nordkuist un Toppelius kdses; ari Greekija un Tschekija bija atsuhtijuschas sawas delegateenes; kongresâ truhka tik Italeeschu un Spaneeschu delegatu — seeweeschu, kuras nebija eespehjuschas laikâ eerastees kongresâ. Brasilija un Sihrija ari nebija palikuschas pakal zitàm semem un bija atsuhtijuschas sawas delegateenes. Indijas seeweeschu representeene, Pundite Ramabai, sawâ weetâ bija atsuhtijuse tikai rakstu, ka peekrit kongresam, bet pate bija palikuse Indijâ.

Eewehrojami wahrdi, kurus teiza kahda Amerikaneeschu seeweete, Potter Palmer kdse, sawâ dedsigajâ runâ: „Mehs gribam seeweetes eemahzit, paschàm par sewi atbildet." Schinis wahrdòs isteikta wisa kongresa galwenakà ideja, dot seeweetem eespehju, ka tahs dsihwê war buht patstahwigas un neatkarigas no wihreescheem, t. i. istikt bez wihreeschu peepalidsibas un apsardsibas. Kongresâ issazija wehleschanos, dibinat katrâ walstî seeweeschu assoziaziju (sabeedribu) un seeweeschu komitejas, kas weizinatu seeweeschu kustibu un seeweeschu jautajeena isschkirschanu. Kongresâ starp ziteem jautajeeneem doktors Billings aiskustinaja kahdu swarigu jautajeenu. Usteikdams seeweeschu darbibu un zentibu medizinas laukâ, Billings isteiza, ka seeweetem buhtu jabod teesiba, sastahdit buhwes planus preeksch seeweeschu slimnizam, patwerſmem u. t. t. Sawâ preekschlikumâ Billings dibinas uf to, ka seeweetes daudſ labaki, sihkaki pasihstot schahdu eestahschu wajadsibas, kura eemesla dehl tad ari seeweetem buhtu janodod sawas balsis pee seeweeschu slimnizu, behrnu patwerſmju ꝛc. planu sastahdischanas.*)

Ar Tschikagas pilsehtas pirmo wispahrigo seeweeschu kongresa sasaukschanu un sastahdischanu Amerikaneeschu seeweetes pastrahdajuschas loti swarigu darbu seeweeschu emanzipazijâ un atnesuschas leelu labumu wisas pasaules seeweetem.

Schahda seeweeschu pasaules kongresa sasaukschanas iniziatiwe (pirmais solis) peeder starptautiskai seeweeschu sabeedribai, kuras nolùks — aisstahwet seeweeschu intereses; augschminetai sapulzei lihdsiga bija jau 1888. g. Waschingtonâ. Schahs starptautiskàs seeweeschu sabeedribas preekschneeze ir Millisent Harret Fauſett kdse, kura sarakstijuse loti kreetnu traktatu (apspreedumu) par politisko ekonomiju; wina ir pehz dsimuma Angleete, tahs wihrs agrak bijis par ministri Gladstona kabinetâ. Preekschneezes palìgs Klara Borton ir pasihstama kà zentiga strahdneeze „Sarkanà Krusta" sabeedribâ. Augschminetàs seeweeschu sabeedribas lozekku starpâ atrodas daudſ tahdu seeweeschu, kuras sew eeguwuschas slawu un zeenibu, kà wispahrigâ sabeedribas darbibâ, tà ari siniskâ jeb literariskâ laukâ. No ta redsams, ka Amerikas seeweetes war ar lepnibu un paschzeenibu usskatit jau nostaigato, ehrkschkeem apkaisito zeku.

Un pateesi, mums par to isglihtibas pakahpeenu, kahdu Amerikas seeweetes sasneeguschas, daudſ maſ pamatigakas sinas war dot kahdi statististi skaitli par tureenas seeweeschu augstskolam.

Tagadejâ laikâ Seemel-Amerikâ naw neweenas walsts, kurâ nebuhtu weenas jeb wairak eestahschu preeksch seeweeschu augstakas isglihtibas. Daschàs augstskolàs ir atlauta seeweeschu un wihreeschu kopmahziba, bet bez tahdàm augstskolam atrodas ari tikai seeweeschu augstskolas. Schahdu seeweeschu augstakàs isglihtibas eestahschu skaits sneedsas lihdſ 148. Scho mahzibas eestahschu bibliotekâs atrodas ap 300,000 sehjumu grahmatu un wisa (bibl.) mantiba sneedsas uf 10,374,000 dolareem (ap 20 milj. rbl.). No kapitala prozentem eenàk 51,232 dolari un no mahzekku skolas naudas 1,061,529 dolari. 1885. g. scho mahzibas eestahschu profesoru skaits bija 2554, to starpâ 673 wihreeschi un 1881 seeweete. (Eewehrojams, ka profesoru — seeweeschu wairak par profesoreem — wihreescheem, kursch fakts ween jau dod skaidru leezibu par pirmejo sparibu un zentibu siniskâ laukâ.)

Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju eewehrojamakàs seeweeschu augstskolas schahdas: 1) Wassar — Nu-Jorkas walstî; 2) Welleslei — Massatschusetas walstî; 3) Brin-Maur (Bryn-Maior) — Pensilwanijas Filadelfijâ un 4) Smit-Massatschusetas walstî. Wiswezakà no tahm ir Wassar augstskola (kolegija), kura dibinata 1864. g. no Wassara, kursch tai dahwajis semi ½ milj. dolaru wehrtibâ un 275,000 dolaru leelu kapitalu.

Pehz pehdejàm ofizielàm statistiskàm sinam Wassar kolegijâ bijis 312 mahzekku. Mahzekles scheit peenem 14—16 gadus wezas. Tanìs augstskolâs, kurâs naw sagatawoschanàs klasu, pagèr eestahschanàs eksamenu. Wassar augstskolâ pee eestahschanàs eksamena starp zitu pagèr schahdas sinaschanas: Angliu walodu, logiku, geografiju, Saweenoto Walstju wehsturi, rehkinaschanu, algebru, geometriju, Latinu un Greeku walodas, Franischu jeb Wahzu walodu.

Augstskolâs pa leelakai daksai wisur atrodas pansionati, kurâs studenteenes dabù dsihwokli un ehdeenu. Gada maksa schahda: 300—450 dol., no kureem 100 dol jamakſà par skolas mahzibu. Preeksch garigi apdahwinatàm, bet nabagàm mahzeklem teek dotas stipendijas. Diplomu skaits, kas isdots gada laikâ par gadiga kursa pabeigschanu sneedsees lihdſ 1049.

Bez scheem Amerikas seeweeschu augstakeem isglihtibas awoteem Amerikaneetem eespehjams paplaschinat un papildinat sawas agrak eeguhtàs sinibas zaur priwatu un publisku lekziju apmekleschanu, wispahrigu literarisku, sinisku un politisku preekschlasijumu klausischanos un daschadu kursu apmekleschanu. Starp pehdejeem sewischki eewehrojami tà sauzamee „wasaras kursi". „Wasaras kursi" top notureti pee kahda esara, deenwidus wakara pusê no Nu-Jorkas walsts — apmehram 10 juhdses no Eri esara. Schi weeta palikuse netik ween par Amerikas seeweeschu plaschakàs isglihtibas awotu, bet par ik katra Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju eedsihwotaja isglihtibas zentru. Scheit ihpaschâ amfiteatri, kurâ telpas kahdeem 8000 zilwekeem, tura preekschlasijumus wisàs sinibas un mahkslas arodàs. Preekschlasijuma laiks welkas 6 nedelas. Wislabakee, wisslawenakee Amerikas universitatu profesori scheit eeksch „College of liberal arts" tura preekschlasijumus par daschdaschadeem preekschmeteem. Seeweetes — skolotajas un studenteenes te saplùst no wisàm Amerikas malam, lai eepasihtos ar wissaunakàm paidagogijas metodem u. d. z. leetam. Schini gadâ eeksch „College of liberal arts" klausijàs lekzijas 800 studenti un studenteenes.

Bet Amerikas seeweetes neapmeerinajas tik ar sinibu eeguhschanu, ne, tahs pehz eespehjas rauga sawas eeguhtàs sinibas isleetot turpmakâ dsihwê, par labu sew paschàm un ziteem. To leezina Amerikas seeweeschu daschadàs sabeedribas, literariskàs, siniskàs, politiskàs un tà sauzamee „seeweeschu klubi", kuru pehdejo mehrkis pa leelakai daksai pastàw eeksch ta, attihstit un isdaikot prahtu un garu.

*) Schim Billingsa preekschlikumam jau radusees panahkumi. Angliu schurnals „The Hospital" nesen isseloijis godalgu seeweetem preeksch labakà nabagu seeweeschu slimnizas un skolas plana sastahdischanas. Pendalitees pee schihs sacihstes war wisas Eiropas un Amerikas seeweetes, kuras interesejas par scho leetu. Sazentibas rakstâ jaisskaidro ari lidseekli, ar kahdeem eespehjams tikt pee minetàs patwerſmes jeb skolas wispilnigakàs eetaises. Godalga ir 25—75 dolari (ap 50—150 rbl.) leela.

---

ziteem tahs pawadoneem. Bet kà lai to peerahdam? — Wehl ne daudſ gadu atpakal neweens nedomaja, ka zilwekam reis buhs eespehjams ispehtit, no kahdàm weelam pastàw wisas tahs neskaitamàs pasaules, kuras muhs ar sawu gaismu eepreezina, un kahdâ stahwokli tahs atrodas. Minetàs teorijas dibinatajeem, Kantam un Laplasam, nebija nolemts peedsihwot un redset, ka wiss tas, ko tee sawâ garâ bija paredsejuschi un aprehkinajuschi, zaur weenkahrschu bet swarigu atradumu tika spihdoschi un neapgahschami peerahdits. Zaur spektral-analises atraschanu abi Wahzu pehtneeki Kirchhoffs un Bunsens ispetnijàs sew nemirstigu slawu. Spektralanalise dibinajas uf gaismas staru lauschanas un sadalischanas. Katris jau buhs eewehrojis, ka saules stari zaur trihskantainu stikla gabalu zaurejot top lausti un sadaliti septinàs warawihksnes krahsâs, kuras sauz par spektru. Kwehloschas gahses turpreti dod krahsaina spektra weetâ gaischas, spihdoschas linijas un strihpas uf tumscha pamata. Schihs strihpas turklàt naw pee wisàm gahsem weenadas un pehz winu isskata un eedalischanas weegli pasihstams, kahdai gahsei tahs peeder. Saules spektrs, plikàm azim apluhkojot, rahda tik pasihstamàs septinas warawihksnes krahsas, bet ar labu tahkredsi apluhkojot uf ta atrodam neskaitamas tumschas linijas. Tahs paschas linijas atrada Fraunhofers, pirmais schi parahdijeena ispehtitajs, ari mehnescha un wenus (ausekla) spektrôs. Sawus pehtijumus pee stahwu swaigsnem turpinadams, tas turpreti atrada, ka lai gan ari scho spektrôs bija redsamas tumschas strihpas, tahs tomèr stipri atschkihràs no saules linijam. Wehlak tas ari wehl eewehroja, ka daschas no schihm tumschajàm linijam sakrita ar daschu gahsu gaischajàm spektra linijam, bet tas sawus pehtijumus wairs neturpinaja. Tschetrdesmit gadus wehlak Kirchhoffs no scho eewehrojumu pareisibas pahrleezinajees, mehginaja atrast preeksch ta kahdu isskaidrojumu un beidsot nahza pee ta resultata, ka tumschàs linijas naw nekas zits, kà pasihstamàs gahsu spektra linijas. Eemeslis, kadèl tahs scheit isskatas tumschas, ir tas, ka zeeti un schkidri kermeni isstaro daudſ stipraku gaismu kà gahses. Ja nu ais kahdas kwehloschas gahses atrodas kwehloschs zeets jeb schkidrs kermens, tad gahses leesma katreis atstàs tumschu pakrehsli, kà to eewehrojam pee swezes leesmas, kura dod pakrehsli, ja ais tahs atrodas elektriska gaisma. Pee saules spektra, gaischàs krahsas nosihmè kwehloschu zeetu jeb schkidru weelu, kuras gaismas stareem jaeet zaur tumschakàm kwehloschàm gahsem, pee kam pehdejàs atstàj tumschas linijas uf zitadi gaischà spektra.

Tà tad spektral-analise mums rahda, ka saules kermens pastàw no kwehloschàm, schkidràm weelam, ka tam ir sawa atmosfera, pastahwoscha no degoschàm gahsem, kurâs plosas leeliskas wehtras un rewoluzijas, kà to it labi war redset pee pilnigàm saules aptumschoschanam ar tahlredschu palidsibu. Tahlak ta mums rahda, ka weelas, kas te leeliskà karstuma dehl pahrwehrtuschàs par kwehloschàm gahsem, ir tahs paschas, kas atrodas ari wirs semes.

(Turpmak beigas.)

Amerikas seeweetes, kuras jau daudſ ko sasneeguschas, tagad sewischki rauga iskarot weenadas teesibas ar wihreescheem politiskâ sinâ. Zik tagad noprotams, tad ari te seeweeschu uswara naw ais kalneem. Minesotas walsti ar 31 balsu wairakumu pret 19 balsim tapa peenemts kà konstituzijas papildu paragrafs, ka seeweetem weenadas wehleschanas teesibas ar wihreescheem — wispahrigàs, munizipalàs un apgabala wehleschanàs. Kansas walstî pehz 1887. g. 15. februara likuma seeweetem ir tahdas pat teesibas pee wehleschanam kà wihreescheem, turklàt tahm teesiba usstahdit sawas kandidateenes. Te japeesihmè, ka schahs walsts seeweetes 5 gadu laikâ maſ ween isleetoja sawas wehleschanas teesibas un tik pehdejâ laikâ tahs sahkuschas nemt koti dsihwu dalibu pee wehleschanam, tà ka 2842 seeweetes tapa eerakstitas kandidatu skaitâ jeb sarakstâ. Scho wehleschanu isnahkumi wehl naw sinami, bet domajams ka — spreeschot pehz tik leela seeweeschu kandidatu skaita, — daschas no winàm tiks eewehletas. Tahdi ir wispahrigi ihsumâ apraudsiti panahkumi sozialâ dsihwê, kahdus eeguwuschas Amerikas seeweetes.

(Turpmak beigas.)

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Zehsu labdar. beedr., kuras statutus 23. okt. 1875. g. eekschleetu ministrs apstiprinaja — uf Widsemes gubernatora pawehli slehgta. (W. G. A.)

Rujenes pasta un telegrafa nodalas usraugs Munkewischs eezelts par Alukſnes pasta un telegrafa kantora preekschneeku. (W. W.)

Kursemes gubernas waldes buhwes nodalas inscheneers Wihnbergs slimibas dehl uf pascha luhguma atlaists no amata. (K. G. A.)

Kursemes sludinajumu lapa (Курляндскій Листокъ Объявленій), kuru isdewa Oskars Flors, kà zensures wirswalde issludina — uf zensures ustawa 121. panta pamata, turpmak wairs neisnahkschot.

b) Original-sinojumi.

No Bilderlineem. Swehtdeen, 26. septembri atrada juhrmalâ kahdu aiskorketu wihna pudeli, kurâ atradusees sihmite ar sekoschu usrakstu:

9 час. 45 мин. вечера.
Русалка наткнулась на мель. Все пропало.
Молите Бога о нашемъ спасеніи. Фроловъ.
(Pulkst. 9 un 45 min. wakarâ.
Rusalka usskrehja uf sekli. Wiss pagalam.
Luhdseet Deewu par muhsu glahbschanu.
Frolows.)

Waj pudele ar sihmiti teescham no nesen bojâ gahjuschà kara kuga „Rusalkas" to warbùt israhdis nahkamiba, bet ka tas tà tomèr waretu buht, uf to leekas aisrahdam tas, ka uf Rusalkas teescham atradees kahds matrosis wahrdâ Semens Frolows. Pudele ar sihmiti nodota polizijai. Butte.

Red. peesihme: Mehs schaubamees par to, ka pudele un sihmite teescham no „Rusalkas", bet tà ka jau ari ziti laikraksti par min. atradumu sinojuschi, tad ari mehs likàm eespeest mums peesuhtito korespondenzi.

No Brascheneekeem (Salâ). Jehkabs Uhdris lihdſ ar sawu seewu pirmdeen, 27. septembri no mahjas iseedami, tani atstahja sawus masinos. Kahds 4 gadus wezs puisens nu peegahjis pee plihtes un eesahzis rotatees ar uguni, pee kam tam eesahkuschi degt swahrzini. Leelakee behrni to redsedami, norahwuschi puikam degoschàs drehbes un paschu celikuschi gultâ — pehz kam tee aisskrehjuschi uf kaimineem; bet uguns deemschèl wehl naw bijis gluschi noslahpets, jo tas atkal no jauna eesahzis parahdit sawu spehju, pahrnemdams wisu gultu. Wezaki mahjâs pahrnahkdami, atraduschi wisu istabu pilnu ar duhmeem un nelaimigo puikinu gultâ wairs tik ko dwaschu welkam. Apdeguschais behrns drihſ ween wezaku rokâs islaidis sawu garu. Te atkal jauns brihdinajums wezakeem, ka nebùs behrnus weenus atstàt mahjâ. Buttes Andrejs.

No Kalsnawas. Leetaina laika dehl, leelakà daka semkopju rudsus apsehja tikai pehz Behrtuka — 24. augusta, lai gan zitôs gadôs lihdſ schim laikam rudsu sehja bija pilnigi pabeigta. Tomèr, neskatotees uf to, rudsi ir eeseluschi labi. — 16. septembrî bija tik leela salna, ka apsala pukes un kartupelu lakſti, kas lihdſ schim wehl bija pilnâ sakumâ, tapat ari sahle un koku lapas saudeja sawu sako krahsu. — Kartupelu rascha schinî gadâ ihsti teizama, tikai semakàs weetàs daudſ sapuwuschi. No koku augleem it sewischki ahboli labi isdewuschees, bet pluhmju loti maſ un reekstu, war sazit, tiklab kà pawisam naw. — Mahnu tiziba sche wehl weetu weetam parahdas. Tà peemehram kapsehtâ war eeraudsit uf kahdeem kapeem pudeles, ahbolus un zitas leetas, kas tur noliktas ar to noluhku, lai aisgahjuscheem buhtu ar ko nodsertees, ko ee-ehst u. t. t. Katram, sinams, schehl sawu peederigo un katrs pehz eespehjas uf to labako apkopj un ispuschko sawu peederigo kapu weetas, apstahdidams tahs ar daschadàm pukem un uslikdams tur skaistus wainagus, bet schahda ehdamu un zitu tam lihdsigu leetu upureschana naw nekas wairak, kà tik mulkiba, jo atdsisuschàm un satruhdejuschàm uzeesam tahs tatschu wairs naw wajadsigas Sal. P.

No Behrsones. Jau wairak gadus Behrsones pagastâ kahds kaktu ahrsts it meerigi peekopj sawu eenesigo weikalu, jo schim brihscham netrukst wehl tumschu lautinu, kas tahdus labprât apmeklè. Tà ka schahdus ahrstus mehdſ tahlu isslawet, tadèl, ka tee lehti ahrstê, tad ari lautini nebaltajâ deenâ, bihdamees no leelakeem isdewumeem, pat no ziteem pagasteem wairak werstes schurp brauz. „Kur lai gan nem tos rubulus, ko skaitit „leeleem daktereem" (tà dsird sakam tahdus, kas kaktu ahrstus apmeklè), jo „leelais dakters" norauj pa 50 kap. par parunajumu waj isluhkojumu ween, bet „masajam dakteram" (tà kaktu ahrstus mehdſ saukt) par isluhkojumu un sahlem wehl 50 kap. naw jamakſà, un ja peenes labus kukulus, tad daschu reis isteek pawisam bez maksas. Minetais weikala peekopejs ir scheit pasihstams kà labs kapitalists. V—ns.

No Gatartas. Nakti no 17. uf 18. septembri sch. g. schejeenas Sch. mahju gruntineekam K. izlausta klehts un issagtas daschadas mantas ap 200 rbl. wehrtibâ. Sagleem ruhpigi pakal meklè. —ts.

No Blihdenes. Reti gan kahds leelgruntneeks waj leelgruntneeze muhsu mihlâ Deewa semitê pret sawu pagastu buhs isturejees tik zilwezigi, kà Blihdenes knaseene Charl. Liewen, kamdèl ta ari pee saweem pagasta laudim eemantojuse zeenibu un mihlestibu. Ja, kas mihlestibu sehj, tas ari mihlestibu plauj. Satiziba starp pagasta laudim un zeen. knaseeni tad ari ir ihsti teizama un preekschsibuniga, kà tas ari redsams is nesen 12. septembrî noswinetàs 50 gadu jubilejas, kuru zeen. knaseene Charl. Liewen swineja par peeminu tam, ka 50 gadi pagahjuschi, kamèr wina uf Blihdeni atnahkuse. Uf scho swinigo gawilu deenu zeen. gawilneeze usaizinaja wisu pagastu, lai wisi pagasta laudis ar winu kopigi pilnâ lihgsmibâ scho deenu noswinetu. Gawilu deenas swineschana sahkàs, kad zeen. gawilneeze pahrbrauza no basnizas, no Latweeschu deewwahrdeem. Kad zeen. gawilneeze tapa apsweikta no daschadeem pagasta amata wihreem, tad wisi swehtku weesi tapa meeloti pee bagatigi klahteem galdeem ar daschadeem ehdeeneem un dsehreeneem. Meelasti, kursch tapa sarihkots sahles preekschâ sem klajas debess, bija teescham jauks un uf to noskatotees, tas atstahja loti patihkamu eespaidu. Wehl wiseem swehtku weeseem tapa pasneegts palaunags un wakarinas. Bez tam wehl zeen. gawilneeze wisus weesus apdahwinaja ar daschadàm jaukàm peeminam. Swehtku preekus wehl weizinaja diwu musiku koru jauka spehleschana un nakti leelisku mahksliga uguns-schana. Swehtki tapa pawaditi weenâ omulibâ wisu nakti; tikai leelai gaismai parahdotees wisi weesi sahka atwaditees no zeen. gawilneezes ar mihleem, pateizigeem wahrdeem. —n—

No Saldus. Nahkoschâ gadâ Saldus meesis dabùs pilsehtas teesibas. Pahrwehrschot par pilsehtu, tajâ notiks daschas eewehrojamas pahrgrosibas, no kuràm sewischki minama dsehreenu pahrdotawu aprobeschoschana resp. isnihzinaschana. Kà schimbrihscham dsirdams, tad no 22 daschadàm dsehreenu pahrdotawam atliksschot wairs tikai kahdas 10. Schahdu leetas wirseenu war apsweikt ar preeku, jo eewehrojot augscham mineto dsehreenu pahrdotawu skaitu, kuras Saldû schimbrihscham atrodas loti spihdoschôs apstaktôs, japeekrit faktam, ka Saldus apkahrtnes lauzineeki ir eestiguschi leelâ dserschanas postâ. No tahda posta zik ne zik warès glahbtees, kad, kà jau mineju, notiks leelakà daka dsehreenu pahrdotawu isnihzinaschana. s.

No Witebskas. Uf Witebskas-Peterburgas schosejas notika pawisam reti dsirdets, schausmigs atgadijeens. Dilischansa brauzeens, eedams uf Neweli, satika wairak personas kahdôs ratôs pretim brauzam. Pehdejàs gribedamas zeku pagreest, laikam it nemanot bija usgreesuschas uf sadaustitas akmenu gubas, tà ka trihs eekschâ sehdetaji is rateem isskrisdami pakrita sem patlaban garam skrejoschà dilischansa, pee kam diwi uf weetas bija beigti, un treschajam nobrauza rokai pirkstus un bez tam to wehl zitadi smagi eewainoja. Dilischansa brauzeji redsedami, ka wairs naw labi, atstahja nelaimigos sawam liktenim un schmauza tik prom. Nelaimigos par laimi wehl bija usgahjuschi ziti zelineeki un par atgadijeenu pasinojuschi polizijai, kura bija tuhlin telegrafejuse uf tuwako pilsehtinu (ap 34 werst.) tahlumâ, lai aptura dilischansu, kas ari bija notizis un dilischansam ar wiseem pasascheereem bija jagreeschas atpakal uf nelaimes weetu, kur, kà saprotams, par weiklo skreeschanu sastahdija protokolu un apzeetinaja konduktoru un kutscheeru. Nelaimigee bijuschi keegelneeki, kuri minetâ deenâ Krapowitschas muischâ ar P. kgu isrehkinajuschees par darbu. Eewainotais ir pats meistars, sem kura Witebskâ strahdâ lihdſ 120 zilweku.

L. E. Vitebskeets.

c) Baltijas notikumi.

Wina Majestate Keisars, uf Winas Keisaristàs Augstibas, Leelknases Alekſandras Josifownas usmudinajumu, Wisschehligi atkahwis, lasit dahwanas par labu uf kara kuga „Rusalkas" bojâ gahjuscho juhrneeku gimenem (familijam).

Dabujis no „Sarkanà krusta" Kreewu beedribas wirswaldes presidenta, generaladjutanta von Kaufmana telegramu, wina ekselenze, „Sarkanà krusta" Widsemes pahrwaldes preekschneeks, dara wispahrigi sinamu, peesihmedams, ka schim noluhkam nodomatàs brihwprahtigàs dahwanas teek pretim nem-

no weetejàs pahrwaldes kaseera weetas ispildi- lozekla — Widsemes gubernatora kga kanzlejâ, pilt, nas no pulksten 10 lihdſ 4 pehz pusdeenas, not ſwehtdeenas un ſwehtku deenas.

Kauguru zeema tuwumâ, werſtes 4 no Slokas jas, pee juhras lihtſcha krasta kahdâ weetâ, iſwerd ſemes ſehr-uhdens. „Riſchk. Weſtn.“ nu eeweh- dams, ka Kemeru ſehra awoti no ſchihs weetas 9 erſtes uſ Kurſemes puſi un pee tam wehl purwainâ gabalâ, min. weeta turpretim 1) atrodas paſchâ emalâ (tà ka tur eeſpehjams maſgatees, tiklab ſehra nt kà ari juhrâ), 2) paaugſta un apauguſe ar deem (tà ka eeſpehjams baudit juhras un meſcha aiſa) un 3) ka juhras uhdens ſche ſahlitaks (tapèz ta atahkaku no Daugawas un Gaujas eetekam) — ka ſchini weetâ deretot eerihkot eetaiſi preekſch ehra un juhras uhdena wannam. Dſihwokli Kaugurbs preekſch zelineekeem jau tagad eetaiſiti, tà ka atlaſot tikai wairs eerihkot peldu wannas.

Walmeerà Rigas apgabala teeſas kriminalno- dalas delegazija peekitdeen, 24. ſeptembrî, teeſajuſe Alojas mahzitaju F. Meyeru un Leel-Salazas mah- zitaju un prahweſtu Schlau'u. Mahzitajs F. Meyers bijis apſuhdſets, ka peenehmis pee deewgalda 20 izigus un ſalaulajis 2 pareiſtizigus pahrus; mahzitajam Schlau'am atkal bijis jaatbild par to, ka tuſtijis kahdu pareiſtizigu wezaku behrnu un ſalau- lajis kahdu pee pareiſtizigàs baſnizas peederigu pahri. Teeſa atſihdama abus apſuhdſetos par wai- nigeem noſpreeduſe, ka Alojas mahzitajs F. Meyers atſwiams no amata un Leel-Salazes mahzitajs prahweſts Schlau atſtahdinams no amata uſ weenu gadu. — Seſtdeen, 25. ſeptembrî tahs pa- ſchas teeſas kriminalnodalas delegazija atkal Wal- meerà teeſajuſe Lutera mahzitajus H. von Hirſch- heydtu un Jahni Schironu, kuri bijuſchi apſuhdſeti uſ ſeda likumu 193. panta pamata. Teeſa atſina abus apſuhdſetos par wainigeem un noſpreeda, ka katrmas draudſes mahzitajs Jahnis Schirons atſtahdinams no amata uſ 7 mehneſcheem un Umurgas draudſes mahzitajs H. von Hirſch- heydts uſ 8 mehneſcheem. Pehdejais ſpreedums par v. Hirſchheydtu nenàks agraki ſpehkâ, kamèr tahds ſenaks ſpreedums, ka mahzitajs v. Hirſch- heydts atzelams uſ 6 mehneſchi no amata un par ſaru noteeſatais bija apelejis Peterburgas teeſu pa- lata ſetiks iſſchkirts.

Jurjewas uniwerſitatê medizinas doktora grada regumuſchi Friedrichs Biders un Simons Brihins.

Jaun-Swirlaukâ 12. ſeptembrî atwehra diw- klaſſu miniſtrijas ſkolu.

d) **No zitàm Kreewijas puſem.**

Pehz Wahzijas walſts komiſara ſinam ſg. gadâ iſ Kreewijas zaur Wahziju aiſzelojuſchas pa- wiſam 74,681 perſona, no kuràm 54,149 zelojuſchas zaur Hamburgu, 19,416 zaur Bremeni un atlikuſchee 1116 zaur daſchàm zitàm weetam. Leelakà daka no aiſ- zelotajeem iſwehlejuſees par ſawu nahkamo tehwiju Seemel-Amerikas Saweenotàs Walſtis, uſ kuràm pawiſam aiſgahjuſchi 70,343. Uſ Kanadu (Seemel- Amerikâ) aiſzelojuſchi pawiſam 2520, uſ Argentiniju 1330, uſ Afriku 330 un uſ Auſtraliju un Polineſiju 87 perſonas.

Kà „**Now. Wr.**“ raſta, tad 1893. g. 1. jan- wara walſts deenaſtâ (ziwil) pawiſam bijuſchas 3064 perſonas, kam bijuſe pirmàs tſchinas ſchkira. Ih- ſteenu ſlepenpadomneeku bijis — 79, ſlepenpadom- neeku — 505, ihſtenu walſtspadomneeku — 2480.

No Maſkawas raſta „D. L.“, ka turenas uniwerſitatê ſchogad eeſtahjuſchees 4 Latweeſchi, beſ tam wehl weens eeſtahjees Laſarewa auſtrumu wa- lodu inſtitutâ.

„Waldibas Wehſtneſcha“ (Nr. 211) Kolegas ſinas.

				fakſ.	nom.
Simbirſchawas	gubernâ	no	5.—11. ſept.	9	6
Simbirſchawas	pilſehtâ	„	12.—18. „	3	—
Wladimiras	gubernâ	„	12.—18. „	13	10
Jaroſlawas	„	„	12.—18. „	99	30
Kaſanas	„	„	5.—11. „	118	68
Kostromas	„	„	12.—18. „	145	211
Nowgorodas	„	„	12.—18. „	69	26
Pſkowas	„	„	12.—18. „	52	34
Pſkowas pilſehtâ	„	„	18.—22. „	20	6
Semſchni-Nowgorodas g.	„	„	12.—18. „	33	16
Nowgorodas	gubernâ	„	12.—18. „	2	2
Olonezas	„	„	5.—18. „	2	1
Orlas	„	„	5.—18. „	127	56
Penzas	„	„	12.—18. „	—	1
Poltawas	„	„	12.—18. „	37	17
Peterburgas	„	„	14.—20. „	112	50
Peterburgas	pilſehtâ	„	21.—23. „	106	38
Preeſchtates	„	„	12.—18. „	86	30
Simbirſkas	gubernâ	„	12.—18. „	104	43
Smolenſkas	„	„	12.—18. „	25	12
Tambezas	„	„	12.—18. „	4	2
Tambowas	„	„	12.—18. „	37	23
Tuſſijas	„	„	5.—11. „	7	4
Tulas	„	„	12.—18. „	163	41
Jarkowas	„	„	12.—18. „	21	16
Jaroſlawas	„	„	12.—18. „	67	33
Kaukasus Kaſaku ſemê	„		15.—18. „	39	18
Kubanas apgabalâ	„		15.—18. „	51	24
Terekas	„	„	17.—18. „	1	1

No Rigas.

Wina ekſelenze Widſemes gubernators eewehrodams, ka Peterburgâ wehl arween paſtàw koleras ſehrga, atradis par wajadſigu noteikt, ka ne- atkarigi no tagad jau paſtahwoſchàs paſaſcheeru- twaikonu apſkatiſchanas, wiſi iſ Peterburgas un Kronſchtates peenahkuſchee kugi padoti ſanitarai iſ- mekleſchanai zaur ahrſtu Bolderajâ. Schim noluhk- kam peenahkas wiſeem kugeem — iſnemot paſaſcheeru twaikonus, kuri Rigâ apſkatiti, ee-ejot oſtâ, peeturet un uſwilkt dſeltenu karogu, kuram tikmèr japaleek pee maſta, kamèr ahrſts apſkatijis kugi un kuga laudis, kà ari paſaſcheerus atradis par weſeleem.

Rigas Latweeſchu teatrî iſgahjuſchu ſwehtdeen iſrahdija ſkatu lugu ar dſeedaſchanu „Wezais muſikants un wina koris.“ Ka ſcho lugu tulkojis kahds Martinſch Graubinſch, un ka tahs wiſai neeewehrojamo muſiku komponejis kahds A. Konradi, tas ſtahweja programâ, bet kas ſcho lugu ſarakſtijis un iſ kahdas walodas ta tulkota, tas nebija teikts. Kahds no teatra apmekletajeem bija tik laipnis, paſtahſtit, ka ſchihs lugas autors eſot Rud. Kneiſels, kahds preekſch wairak gadeem Wahzijâ loti paſih- ſtams dramatiſks rakſtneeks, kura lugas ari wehl tagad maſakàs Wahzu ſkatuwês beeſchi iſrahda. Domaju, ka nebuhtu daudſ praſits, ja programas ſaſtahditaji turpmak minetu ari lugas ſazeretaja wahrdu, kà tas wiſpahrigi pee mahkſlas raſchoju- meem paraſts. Zitti teatri pat pee tik paſihſtama raſchojuma, kà peemehram Fauſts, nekad nepeemirſt peeminet, ka to ſarakſtijis Joh. Wolfgangs von Goethe. Zaur to tee neiſpilda tik ween wezu para- dumu, bet iſrahda ari zeenibu pret autoru un daſchâ ſinâ ari pret publiku. — Rud. Kneiſels, kà jau minejàm, ir weens no paſihſtamakeem Wahzu joku luga ſarakſtitajeem. Scho lugu komika nepaſtàw wis weenigi jozigôs darbibas ſareſchgijumôs, pahr- pratumôs un ſeklôs jokôs — kà peem. pa dakai Moſera „Pilſehtas tehwôs“, — bet ta meklejama wairak daſchadu tihpu ſatiriſkâ tehloſchanâ un bur- leſki jozigàs ſituazijàs, kur Kneiſels reiſam iſrahdas pat par ihſtu ſatiriſku dſejneeku. Sewiſchki teizami — un gandriſ katrâ ſowâ lugâ tas tehlo deewbijigus leekulus, „tartiffus“ un ſihlſtulus; tee ir Kneiſela ſpezialitate. Bet tiklidſ tas ſcho ſawu ihſto darba lauku atſtàj un mehgina kertees pee nopeetnakàm leetam, tas paleek ſentimentals un pat triwials. To it ſkaidri peerahda ari luga „Wezais muſikants“. Trihs pirmajôs zehleenôs, kurôs teek tehloti wezà muſikanta kora daſchadee tihpi un to darboſchanàs, wiſs iſdodas teizami un ſaiſta ſkatitaju; zeturtais un peektais akts turpreti, kur dſejneeks mehgina ſkatitaju aiſkuſtinat, atſtàj wairak ſmeekligi — beh- digu nekà tragiſku eeſpaidu un ir weenkahrſchi gar- laizigi. Scho ehrmoto eeſpaidu wehl pawairo eepihtee ſeklee muſikas gabali, kuru iſweſchanu pat pee labakàs grâbas newaram noſaukt par klaſiſku. No orkeſtra dabujàm dſirdet pawiſam dihwainas ſkanas un ari dſeedataju balſis un muſikaliſkàs dahwanas neparahdijàs wiſai ſpoſchâ gaiſmâ. Eſam ſinkahrigi, kà muhſu kapelmeiſters ar ſcheem ſpehkeem uſwedis ſengaidito pirmo Latweeſchu „operu“. Tikdaudſ par lugu, kà literariſku raſchojumu un par dſeedaſchanu.

Iſrahde wiſpahrigi, kà ari kopſpehle bija wiſzaur teizamas. Lomas bija ſpehletaju indiwidualitatei peemehrigi iſdalitas. Eewehrojamakà, ſihkſtula Tu- pes loma atradàs Waldſchmidta kunga rokàs, kurſch ari ſchoreiſ iſrahdijàs par apdahwinatu karak- teru rakſturu — tehlotaju un ſawu lomu bija ar ihſtu ſapraſchanu eeſtudejis. Waldſchmidta kunga mimika ir labi attihſtita, lai gan tani parahdas kautkas ſtereotips, weenmuligs. Intreſanto ſihkſtula rakſturu tas tehloja ne tikween wahrdeem, bet ari waibſteem un kuſteſchanos. Tas, ſinams, pee katra ſpehletaja par ſewi ſaprotams, bet taiſni ſchoreiſ ſchi wezà pateeſiba mums ſtahdijàs jo dſihwaki preekſchâ. Kà otru kreetnu ſpehku, kas publikai lihdſ ſchim wehl nebija eewehrojamakàs lomàs preekſchâ ſtahjees, waram minet Melkerta jaunkundſi, kurai preekſch ſinamàm lomam ir nenoleedſamas dahwa- nas. No wezajeem, paſihſtameem ſpehkeem, ſewiſchki Brihwneeka kunga rupjais, labſirdigais baſiſts bija tiklab ahrigâ, kà garigâ ſinâ ihſts meiſtera tehlo- jums. — Nahkoſchu ſwehtdeen iſrahdis Allunana „Kas tee tahdi, kas dſeedaja“. P. M.

Deenas pawehle Rigas pilſehtas polizijai. Uſ 13. janw. 1867. g. Wiſaugſtaki apſtiprinato mi- niſtru komitejas nolehmumu ir Rigas pilſehtâ dibi- nats adreſu galds, lai dabutu ſinat tiklab paſtahwigo, kà ari tahdu, kas tikai kahdu laiku uſturas dſih- wokli. Tamdèl katram nama ihpaſchneekam jeb dſihwokla turetajam peenahkas eezirkna polizijas waldei uſ preekſchrakſtitas formas adreſu lapam pee- ſuhtit ſinas par katru mahjâ jeb dſihwokli peenahku- ſchu jeb aiſejoſchu perſonu un katrai Rigâ peenah- kuſchai jeb aiſejoſchai perſonai paſinot nama ihpaſch- neekam, pahrwaldneekam jeb dſihwokla turetajam par ſawu atnahkſchanu jeb aiſeeſchanu iſ pilſehtas jeb ari par pahrwilkſchanos no weena dſihwokla otrâ.

Eerakſtiſchanas un iſrakſtiſchanas wihſe no eedſih- wotajeem polizijas eezirknôs ir ſkaidri peeweſta uſ adreſu lapas otràs puſes un paſureglementa 200. pantâ un par lapu eeſneegſchanu iſ polizijas eezirk- neem adreſu galdâ, ir noſazits minetàs Wiſaugſtakàs pawehles tekſtâ un mana preekſchgahjeja deenas pa- wehlê no 13. nowembra 1891. g., Nr. 317, 5778. pantâ. Par mineto preekſchrakſtu neiſpildiſchanu tiks namu ihpaſchneeki, dſihwoklu turetaji, kaſarnu pahr- walditaji un namu eedſihwotaji, pamatojotees uſ minetà paſu reglementa 201., 202., 203., 204. un 205. panteem, iſdewums no 1890. pehz no meer- teeſneſcheem noſakamo ſodu likumu 29., 58., 59. un 61. panteem, kriminal-prahwu noſazijumu 1220. pantâ, — ſaukti pee atbildibas, — kurâ ir ſazits, ka wiſpirms polizija noteiz ſodu un tad, ja ſoditais 2 nedeku laikâ nemaksà, leeta teek nodota meer- teeſneſim.

Pamatojotees uſ mineteem likumu noſazijumeem, uſdodu priſtawu kungeem, par katru noſazijuma ne- iſpildiſchanu, kas ſihmejas uſ peerakſtiſchanu, uſnemt protokolus un man peeſuhtit, un proti tà par namu ihpaſchneekeem, kà par dſihwoklu turetajeem, namu, ſlimnizu, ſkolu pahrwaldneekeem, kara un zitu re- ſoru namu pahrwaldneekeem un weikalu wedejeem un par namu eedſihwotajeem, jo ne noſazijumâ par adreſu galdu Rigas pilſehtâ, ne ari noſazijumôs par no meerteeſneſcheem noſakameem ſodeem, ne paſu reglementâ, naw ne preekſch weena taiſiti iſnehmumi.

Zaur ſcho paſinoju, ka ja pee eerakſtiſchanàs ne- tiktu uſrahdita legitimazija, kà to jau eſmu iſſkai- drojis deenas pawehlê no 10. dezembra 1892. g., Nr. 245, 3. punktâ, tas newar aiſturet peerakſti- ſchanu polizijas eezirknî un peerakſtiſchanas biteu eeſuhtiſchanu adreſu galdâ.

Lai adreſes waretu ahtraki atraſt, atrodu par de- rigu, lapas preekſch ſewiſchku ſchkiru perſonam poli- zijas eezirknôs ſaſtahdit preekſch winu paſchu eetaiſes uſ krahſaina papira.

Krahſainàm lapam wajaga buht, ſahkot no 1. ok- tobra ſch. g. eeweſtàm wiſôs polizijas eezirknôs.

Paſchſlepkawibas mehginajums. 27. ſep- tembrî eeſchahwa kahds Terbatas eelas Nr. 4 eebraukſchanas weetâ nometees nepaſihſtams jauns zilweks, paſchſlepkawibas noluhkâ ſew ar rewolweru ſahnôs wairak ſchahweenus. Winſch atſtahja ſih- miti, kurâ tas uſdod ſawu wahrdu un adreſi un dſihwibas apnikſchanu apſihmè par ſawa darba zeh- loni. Winu noweda ſlimnizâ un tas neatrodas dſih- wibas breeſmâs. (N. P. P. A.)

Teeſu leetu nodala.

Jaut.: „Pee kahdas eeſtahdes jagreeſchas pret ſemneeku leetu komiſijas nolehmumu?“

Atb.: Pehz 1105. Widſemes ſemn. likumu panta ſemneeku leetu komiſija ſtahw taiſni ſem eekſchleetu miniſtra uſraudſibas. Suhdſibas par komiſijas no- lehmumeem eeſneedſamas eekſchleetu miniſtram 30 deenu laikâ, ſkaitot no nolehmuma paſludinaſchanas (Wiſaugſtakà pawehle no 1889. g. 9. julija).

Jaut: „Waj pagaſta teeſai ir teeſiba, ſaukt kà leezineekus pee pagaſta teeſas tahdas perſonas, kuras neſtàw ſem pagaſtu teeſas, kà peem. muiſchneekus, tirgotajus u. t. t., un ja tahda perſona pehz likumi- gas pawehſtiſchanas nenàk pee pagaſta teeſas, waj to war ſodit ar likumâ ſchaî gadijeenâ noteiktu nau- das ſodu?“

Atb.: Pehz pagaſtu teeſu uſtawa 53. panta ne- weenam naw teeſiba atteiktees no leezibas doſchanas, iſnemot prahwneeku tuwejos radineekus un perſonas, kam kahds labums atlez no leetas iſ- ſpreeſchanas. Aizinatam leezineekam jaeerodas pee teeſas noteiktâ terminâ un ja tas naw atnahzis, top ſodits ar ſodu no 25 kap. lihdſ 2 rbl. pagaſta na- bageem par labu, iſnemot tikai leezineekus, kas ſlimibas jeb wezuma dehl neſpèj atnàkt uſ teeſas namu: ſchee leezineeki teeſai japahrklauſchina winu mahjâs. — Kas atteezas uſ tahut perſonam, kas neſtàw ſem pagaſta teeſas, tad ari uſ winàm ſihmejas ſchee noteikumi, iſnemot tikai eeredznus, ſwehtkalpotajus un muiſchneekus: ſchihs per- ſonas pagaſta teeſa newar pee ſewis ſaukt, bet teeſai jaeerodas pee wineem mahjâs un tur tahs jano- pratina (pag. teeſ. uſtawa 52. pants).

Jaut.: „Waj war pagaſta teeſas pahrſinai pa- dota perſona pagehret, lai wina ſuhdſiba pret kahdu ſchahs teeſas pahrſinai nepadotu perſonu teek iſteeſata no meerteeſneſcha, lai gan ſchi beidſamà, apſuhdſetà perſona wehletos tapt teeſata no pagaſta teeſas, di- binadamees uſ to, ka ſuhdſetajs ir pagaſta teeſai padots?“

Atb.: Schi jautajeena iſſchkirſchana atkaras no tam, pee kuras teeſas ſuhdſetajs ir eeſuhdſejis ſawu pretineeku. Ja ſuhdſetajs ir eeſuhdſejis ſawu pretineeku, kas neſtàw ſem pagaſta teeſas, pee pa- gaſtu teeſas un ja ſchis pretineeks ir ar meeru, padotees pagaſta teeſai, tad ſuhdſetajs wairs newar pagehret, lai wina ſuhdſiba taptu teeſata no meer- teeſneſcha. Turpretim, ja ſuhdſetajs ir ſawu preti- neeku, kas neſtàw ſem pagaſta teeſas, eeſuhdſejis pee meerteeſneſcha, tad leeta jaiſteeſà meerteeſne- ſim un pretineeks newar pagehret, lai leeta nahktu pee pagaſta teeſas preekſchâ.

Grahmatu galds.

Bjernſtjerna Bjernſona rakſti. I. Maſi ſtah- ſtini. M. Peterſona apgahdibâ — Leepajâ.

Kas zik nezik wairak eepaſinees ar ſeemela tautu resp. wiſpahrejo paſaules literaturu, tas ari ſinàs, kahda noſihme ir Bjernſona, Oldena waj Ibſena literariſkeem raſchojumeem. Tee ir ſogi (Ibſens, Oldens), kas beſ ſchehlaſtibas teeſà un graiſa daſch- nedaſchados ſadſihwes kannumus, netikumus, tee ir ahrſti, kas iſſpeeſch zilwezes ſabeedribâ trumus, kas ilgi jau tſchuhlojuſchi un kureem laiks reiſ beigtees, — waj atkal zilwezes mihleſtibas ſludinataji (Bjern- ſons), norahditaji, kas zilwezei jadara, lai ta ſpehtu pahrlabot ſawus tagadejos „gruhtos“ apſtaklus, tamlidſ ari ſawu un nahkoſcho laikmetu, lai ta ſolotu garigi un tikumigi uſ preekſchu. Tee ir, ar grahmatas eewada wahrdeem teizot, jaunlaiku gari, kas dſenas pakal ſchi gaduſimtena idealeem — to- leranzei jaunàs un wezàs paaudſes ſatikſmê, ſee- weeſchu un wihreeſchu kahrtu teeſibu nolihdſinaſcha- nai, tautu draudſibai un ſabeedrigu kahrtu ſawſtar- pejai tuwinaſchanai. To eewehrojot mums jaatſiſt Leepajneeku nodoms un zihtiba Latweeſchu laſitajus eepaſihſtinat ar weenu no ſcheem, proti Bjernſonu. Daſchi gabali no minetà rakſtneeka raſchojumeem bija jau ſenak Latweeſchu walodâ tulkoti, bet tee wiſi ir iſkaiſiti pa daſcheem laikrakſteem, ka gruhti nahzàs tos wiſus ſadabut, kamdèl ar preeku jaap- ſweiz klajâ nahkuſchais, pirmais Bjernſona rakſtu ſakopojums. Sakopojums aptwer B. maſakos no- weliſtiſkos darbus, kà „Blakens“, „Ehrgla liſds“, (ligſda) „Bailigàs prezibas“, u. z., kas wiſi, iſne- mot weenu („Jauns zelojums pa brihwlaiku“) ir diwu kundſenu tulkojumi; to ſakam tamdèl, lai aiſ- rahditu, ka ari muhſu literaturas laukâ ſeeweetes ne- ſtàw laiſkâ nedarbibâ, bet kur un zik ſin, peeleek ſawu roſigo roku, lai weizinatu tur jo krahſchnu puku un ſeedu iſdoſchanos, lai peerahditu, ka ari tà dehwetâ „wahjà puſe“ naw wairs nebùt tik wahja, bet ſpehj ar tahdu paſchu weikſmi darbotees, kà „ſtiprajee“. Grahmatas waloda ir teizama, tik retumis atduramees uſ kahdeem, ſpawiſam newajadſi- geem, jau atmeſteem ſweſchwahrdeem kà: aromats, eKſiſtenze, kalnu formazijas, waj atkal jaundarina- teem, kà: wiknejadi, iſſtaltotees u. z. Germaniſmi naw atrodami, tik neſin kur eekuhlees 67. l. p. ſekoſchs teikums: „Schini ſapulzê jaunakais brahlis iſweda zauri“. Norahditajs pronoms daſchâs weetâs leetots beſ wajadſibas, kà peem. 23. l. p. „winſch mehginaja ehſt to karoti“. Neiſprotams ir 21. lap. puſê ſchahds teikumu ſakopojums: „Winſch tà iſnahza pa durwim, kà nowehlàs pa trepem, ſa- wahka apakſchâ ſawus lozekłus un tad tſchetros leezeenos ſaſneedſa otras durwis.“ Bjernſons gan laipni pateiktos par ſchahdu iſteizeenu: „Lai gan Bjernſons naw iſdewis daudſ liriſku dſejoku un nawa pilnigs „perſchineeks“. Waj Bjernſona dſeeſ- mas newar lihdſſtahtees perſchineeku (rihmkalu, kreew. рифмачъ) raſchojumeem?! — Neluhkojotees uſ wiſeem augſchejeem ſihkumeem, waloda ir ſchaî pirmâ Leep. zitu tautu rakſtneeku tulkotaju darbâ, kà jau ſaziju, tekoſcha un mehs to tahdejadi waram ar ſkaidru ſirdsapſinu ſaweem zeen. laſitajeem eeteikt. Jazer tik uſ preekſchwahrdâ iſteikto ſolijuma zihtigu iſpildiſchanu, ka tee ari turpmak, gadu no gada, pa- ſneegs laſitajeem to labako un weſeligako, kas teek raſchots wiſpahrejâ paſaules literaturâ un tahde- jadi paſneedſot ſelta graudus, laſitajus atradinàs no pelawam, kas katru gadu ſparahdas Latweeſchu lite- raturâ. M. V.

Kuguneeziba.

Twaikonis „Oſtſee“ (kapt. Breidſprechers), kurſch ſeſtdeen, 25. ſept., atſtahja Rigu, dodamees zeKà uſ Stetinu, otrdeen, 27. ſept., no rihta, aiſſneedſis Swinemindi.

Lihdſ 29. ſeptembrim 1893. g. Rigâ atnahkuſchi 1249 kugi un iſ- gahjuſchi 1230 kugi.

Iſ muhſu weſigàs ſadſihwes.

Rigas Latw. Labdar. beedr. ar waldibas atwehlejumu iſrihkos ſch g. 3. oktobrî: **lotteriju iſloſejumu** — nabagu palidſibai un Latw. meitenu ſkolai par labu. Loſes maksà 25 kap. gabalâ.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 3. oktobrî ſch. g.: „Kas tee tahdi, kas dſeedaja?“ jeb „Klauſibas laikôs“. No Ad. Allunana. Sahkums pulkſt. 7 wakarâ.

Pawaſara beedr. Swehtdeen, 3. oktobrî ſch. g.: „Dahrſa flehgſchanas balle ar ugunoſchanu.“ Sahkums pulkſt. 6 wakarâ.

Jonatana beedr. Swehtdeen, 3. oktobrî ſch. g.: „Familij- jas wakars ar muſikaliſkeem preekſchneſumeem un deju.“ Sahkums pulkſt. 7 wakarâ.

Jeribas beedribâ (Altonawâ). Swehtdeen, 3. oktobrî ſch. g.: Latwiſks teatris. Iſrahdis: „Tehwa afaras“. Origi- nala ſkatu luga 5 zehleenôs, iſ Latweeſchu dſihwes tagatnê, no P. Sarka. Sahkums pulkſt. 7 wakarâ. Pehz teatra deja un paſtarpam dſeedaſchana.

Rigas Latw. teatris. Treſchdeen, 6. oktobrî 1893. g.: „Kas tee tahdi, kas dſeedaja?“ jeb „Klauſibas laikôs“. Sah- kums pulkſt. 8½ wakarâ.

Wakeſas wehſtules.

Zeen. koreſpondentus laipni luhdſam, pee eeſuhtameem manuſkripteem kà tulkoteem ſtahſteem, dſejam ꝛc. katrureiſ peebot ari ihſtâ autora wahrdu un pee ziteem manuſkrip- teem, kur tas wajadſigs, aiſrahdit, pehz kahdeem awoteem rakſts ſarakſtits.

Aſaru Jahnim — Rigâ. No Jums tulkotais ſlawenâ Ungaru dſejneeka Alekſandra Petôfija romans, „A höher tötele“ (benyek walgz) der. Luhdſam nonàkt redakzijâ.

Ed. ſcham — Jaunpili. Dſejolus „Rudens dabâ un ſirdî“ un „Tautu meitai“ newaram iſnemt. Mahjas Weeſi.

P . . un P . . — Gahrſenê. Grahmatas, ja wehlatees, waram noſuhtit uſ tur ſamakſu. Eeſuhtitee 5 dſejoli neder.

Kalnmaleetim — Tirſâ. Sinojuma nepahrlabota un da- ſchâs weetâs neſaihſtinata newaram iſnemt. Juhſu waloda un ſtils nebùt naw tahdi, ka Juhſu koreſponden- zes ꝛc. waretum pilnigi nepahrgroſitas iſnemt. Eeſuhti- tos manuſkriptus „Kropas kapu kalns“ u. z. wareet, ja wehlatees, ſanemt atpakaî.

L. E. Witebſkeetim. Apraſti par Witebſkas gubernas Latweeſchu nometnem ꝛc. mums buhtu loti patikkami. Waj Juhs warbùt newaretu par wiſàm Witebſkas gub. Latweeſchu nometnem dot pehz eeſpehjas ihſu apraſtu, zik Latweeſchu katrâ nometnê, zik pawiſam Witebſkas gubernâ, kà turenas Latweeſchi dſihwo ꝛc.? Par tahdàm ſinam buhtum Jums loti pateizigi. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 3. oktobrî 1893. g.

Jahna baſnizâ	pulkſten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitz.
Gertrudes baſnizâ	„	½2	„	A. Walters.
Jeſus baſnizâ	„	10	„	Josephi.
Marta baſnizâ	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas baſn.	„	½9	„	Fromms.
Pahwila baſnizâ	„	½9	„	C. Walters.
„ „	„	6	„	C. Walters.
Lutera baſnizâ	„	½9	„	Paulſchens.

Tirgus ſinas.

Rigâ, 30. ſeptembrî 1893. g.

Zenas ſchahdas:

Rudſi, 120 mahrz. ſm., makſà uſ weetas (Rigâ) 71—75 kap. pudâ.

Kweeſchi, Kreewu, pehz labuma, 91—96 kap. pudâ; Kur- ſemes, 125 mahrz. ſm., 82—85 kap. pudâ.

Meeſchi, ſchahweti, 100 mahrz. ſm., 74 kap. pudâ; Kur- ſemes 70—72 kap. pudâ; Kreewu 60—65 kap. pudâ.

Auſas, Kreewu, 67—68 kap. pudâ; Kreewu, labakàs ſortes, 70—80 kap.; ſchahwetas auſas uſ weetas (Rigâ) 66 kap. pudâ.

Linſehklas, brahka, 87½%, 140 kap. pudâ; ſteptu ſehklas, 87½%, 146 kap. pudâ.

Kanepes makſà 120 kap. pudâ.

No ahrsemem.

Wahzija. Kas weenam derigs un atnes labumu, otram nereti nederigs, ja pat par postu; to mehs ari redsam pee augstajàm labibas muitam uf eewedamo Kreewu labibu Wahzijâ, kuras gan leelgruntneekeem ir ihsts selta awots, bet lauschu wairumam atnes tikai postu. Tà ka nu zilweks pa laikam ir egoists, t. i. eewehro wispirms pats sawu labumu, un tirdsneezibas lihguma noslehgschana ar Kreewiju domajama un eespehjama tikai tad, ja Wahzija eewehrojamâ mehrâ pamasina augstàs muitas uf labibu, kura teek eewesta if Kreewijas, tad weegli noprotams, ka leelgruntneeki no tirdsneezibas lihguma ar Kreewiju bihstas kà no pascha nelabà un jau tas apstaklis ween, ka tirdsneezibas lihguma sarunas pawisam tika atjaunotas, teem duras kà dadsis azîs, lai gan tirdsneezibas lihgums ar Kreewiju, kà to jau aprahdijàm isg. num., wispahrigi semei tik buhtu par swehtibu, jo tas nodroschinatu Wahzu ruhpneezibas raschojumeem tirgu Kreewijâ un apgahdatu eedsihwotajeem lehtakus usturas lidseklus, kas sewischki strahdneekeem jo nepeezeeschami wajadsigs, kad tikai eewehro augstàs zenas par usturas weelam Wahzijâ, kur peemgala maksà 70—90 pfenigi (35—45 kap.) mahrzinâ, sweests 90—140 pfen. (45—70 kap.) mahrz. u. t. t. Leelgruntneeki gan labpràt mehds aisrahdit, ka augstàs labibas muitas esot nepeezeeschami wajadsigas, lai pazeltu semkopibu, bet ihstenibâ tahs tomèr tikai ir wajadsigas, lai pilditu leelgruntneeku makus un teem buhtu eespehjams, bes kahdàm leelàm puhlem besruhpigi un gresni dsihwot — tà sakot uf strahdneeku rehkina. Lai nu wehl ari turpmak, nahkotnê, wismaf tik ilgi, zik ween eespehjams, waretu baudit saldos labibas muitu auglus, tad leelgruntneeki tagad isleeto wisus lidsekkus, lai tikai kahdi waretu isjaukt tirdsneezibas lihguma noslehgschanu. Zitkàrt waldibai resp. Kapriwijam tik padewigee leelgruntneeki — tagad, kur to materielàm interesem draud breesmas, atraduschi, ka „Kapriwijs wairs ne-esot ihstais wihrs un ihstâ weetâ". Wahzijas paschas labâ gan buhtu, ja Kapriwijs wis nebuhtu „ihstais wihrs" preeksch leelgruntneekeem un neliktos no pehdejo draudeem eebaiditees, jo tad tas buhtu „ihstais wihrs" preeksch Wahzijas. Jadomà, ka Kapriwijs eewehrodams to, ka muitas karsch sahpigi sajuhtams tiklab strahdneekeem, kà ari ruhpneekeem un tirgotajeem un koti weizina sozialdemokratu wairoschanos, neseedos semes labklahjibu leelgruntneeku egoistigeem zenteeneem (paschlabumam), bet neskatidamees uf to, ko saka muischas ihpaschneeki, luhkos Wahzijai sagahdat tirdsneezibas lihgumu ar Kreewiju.

— Firsts Bismarks jau tik tahlu atweselojees, ka 7. oktobrî (25. sept.) wareja atstàt Kisingenu un dotees uf Friedrichsruhi, kur tas nodomajis pawadit wisu nahkoschu seemu. Kà wairak laikraksti, peem. „Münchener Allg. Ztg." un „Berliner Tagebl." aisrahda, tad firsts Bismarks kreetni ween jau isskatijees atspirdsis un bijis ihsti schirgts, tà ka no „nespehzigà, wahrgà sirmgalwja", par kahdu to daschas awises aprakstijuschas, newarejis buht ne runa.

— Wahzijas bankas aisdewa Italeeschu tautas- un general-bankam pret droschibu 40 milj. marku (20 milj. rbl.). Dahrga draudsiba!

— 7. oktobrî (25. sept.) nomiris generals von Fersens, kursch bija treschà armijas korpusa komandants.

Franzija. Meera lihgums ar Siamu galu galâ tatschu reis noslègts. Siamai jaeewed Franzijai peenehmigaki muitas nosazijumi, jaatlauj uszelt uf Mekongas upes labà krasta wajadsigàs kugneezibas ehkas un Franzijai teesiba paturet Schantabunu tik ilgi sawâs rokàs, kamèr Siameeschi naw atstahjuschi Mekongas upes kreiso pusi. Tà tad Frantschi sawu waru Siamâ pilnigi nodibinajuschi, zaur ko winu swars un eespaids Asijâ loti wairojees, kas Anglijai ihsti nepatihkami, jo Frantschu wara war Siamâ un Asijâ tikai peenemtees uf Anglijas waras rehkina. Gan Frantschu laikraksti apgalwo, ka Anglu intereses Siamâ un lihds ar to ari Asijâ nebùt ne-esot aiskartas, bet tas teem nemaf nebija jasaka, jo Angli paschi it labi sina, ka teem Siamâ pret Frantscheem gribot negribot bija japeekahpjas un tee no Frantscheem dabuja kreetnu spehreenu.

— Ogkratschu streikis wehl nebùt naw aprimis, bet teek sirdigi turpinats.

— Kreewu kara kugi 9. okt. (27. sept.) atstahja Kadisu, dodamees taisni uf Tulonu. Kà runà, tad 13. (1.) okt., kad Kreewu kara kugi nonàks Tulonas ostâ, kahds Frantschu kugis dosees uf Biarizu, lai tur apsweizinatu Leelknasu Aleksejewu Aleksandrowitschu.

— 26. sept. Parisê nomira Kreewu rakstneeks A. N. Pleschtschejews, kura lihki apglabàs Maskawâ.

— Ferdinands Leseps un marschals Mak-Mahons gruhti saslimuschi.

Anglija. Ministru preekschneeka Gladstona 27. (15.) septembri Edinburgâ turetà, muhsu zeen. lasitajeem jau pasihstamà runa, kà jau bija jadomà, teek jo plaschi pahrrunata un pahrspreesta, ne tik ween Anglijâ, bet ari zitâs walstis — un pateesi ari eewehrojama schi runa, lai gan par to, waj wina tureta ihstâ laikâ, warbùt waretu schaubitees. Ka lordu- jeb augschnams tahds, kà tas tagad, ihstenibâ sawu laiku pahrdsihwojis un peelihdsinams wezam, sagraustam un wahrgam sirmgalwim, tur gan neweenam bespartejiskam zilwekam nebùs neka ko pretim runat, jo pat daschi wina lozekli, peempats konserwatiwo wadons lords Selsbrijs (Salisbury) atsist, ka augschnams buhtu jareformè — japahrgrosa. Lai labaki waretu saprast augsch- jeb lordu nama neezigo nosihmi preeksch tagadejeem laikeem, kur semes waldibai jadibinajas uf paschu tautu, tad lai apskatam drusku tuwaku, if kahdeem elementeem tas pastàw. Augschnams sastàw pawisam if 26 garigeem un 550 laizigeem lordeem. Pee pirmeem peeder Kentrbrijas (Canterbury) un Jorkas erzbiskapi un 24 biskapi, kuri wisi peeder pee walsts basnizas; pee pehdejeem peeskaitami Anglu augstakee muischneeki — azumirkli 5 printschi, 22 herzogi, 22 markisi, 308 baroni, 120 grafi, 26 wiskonti, 16 Skotu un 28 Iru muischneeki. Peeminetee 26 garigee augschnama lozekli wisi peeder weenai un tai paschai basnizai, kurpreti wairak miljonu protestantu un katolu intereses neweens pats garidsneeks neaisstàw augschnamâ — un tà ka pahrejee augschnama lozekli wisi leelgruntneeki, kas kà noprotams raugas wispirms paschi uf sawu labumu, tad mehs redsam, ka lordu nams pahrak weenpusigs. „Mehs peederam par daudf weenai klasei — schkirai" sazija kahdreis lords Selsbrijs „un tapèz leelâ daksâ jautajeenu esam par daudf weenâs domâs." Kà schi pahrak leelà weenpusiba un weeniba usskatôs, augschnamam stipri ween kaitè un masina ta swaru tautas azîs, gan wairs nebùs jasaka. Tad wehl jaeewehro, ka starp wairak kà 500 augschnama lozekleem, kuri tà sakot jau peedsimst par tahdeem, atradisees laba daka „mulku" 2c., kas ari nekahdi tam naw par labu un newar radit tautâ zeenibu pret to. Ka tahds augschnams newar laust tautas gribas, bet gan zaur sawu pretestibu pret ihstà tautas representa — apakschnama nolehmumu tikai eekustina jautajeenu, waj tam jel maf kahda teesiba pastahwet — tur Gladstonam katrâ sinâ taisniba.

— Ogkratschu streikis wehl arweenu turpinas un wina sekas sajuhtamas wisâ semê.

— Kà awisei „Times" sino if Kalkutas, tad Kabulâ ihsi preeksch Anglu misijas — suhtneezibas — nonahkschanas bijuschi nopeetni nemeeri. Wirskomandanta (wirspawehlneeka) weetneeks Malikans bija apsmehjis kahdu Heratas pulka saldatu, kamdèl kahda saldatu kompanija sadumpojàs un noschahwa kanu. Dumpeneeki gan luhkoja aisbègt, bet tika panahkti, sanemti zeeti un 11 no teem peeseeti leelgabalu preekschâ un noschauti. Tà ka sagaidija Anglu misiju, tad wiseem Afganu saldateem bija pee koranjaswèc, ka isturesees Anglu weesoschanàs laikâ labrtigi. Ispauduschàs baumas, ka Heratas preekschneeks generalis Faramuss kans apzeetinats un ka Heratas gubernatoram usdots wehl daschas personas apzeetinat.

Telegramas.

Peterburgâ, 30. sept. „Baltijas uguns apdroschinaschanas beedriba" un „Otetschestwo" sabeedriba ari apdroschinàs labibu par paseminatàm zenam.

Wihnê, 11. oktobrî (29. sept.). Grafs Taafe schodeen waldibas wahrdâ eesneedsa walsts saeimâ, wiseem par leelu pahrsteigumu, wehleschanu reformu preekschlikumu. Pehz eesneegtà preekschlikuma paleek lihdsschinejà wehleschanu kahrtiba gluschi pa wezam, tapat ari lihdsschinejà indirekta wehleschana lauku draudsês, bet tikai wehleschanu teesibas teek paplaschinatas un peeschkirtas: 1) wiseem, kas stahwejuschi eenaidneeka preekschâ waj ir isdeenejuschi apatschwirsneeki; 2) wiseem, kas wezaki par 24 gadeem, prot lasit un rakstit un ispildijuschi sawus dsihwes stahwokta peenahkumus, kà ari jau kopsch 6 mehnescheem preeksch wehleschanam dsihwo weenâ un tai paschâ eezirkni un pastahwigi nodarbojas ar kahdu darbu. Wisa prese pahrrunà waldibas wehleschanu reformu preekschlikumu un isskaidro, ka grafs Taafe ar to gribot eebaidit Wahzu liberalo partiju, jo balsu teesibas paplaschinaschana buhtu antisemiteem (Schihdu pretineekeem) un sozialdemokrateem par labu. Bes tam Wahzu liberalà (brihwprahtigà) partija pate gribejuse isstrahdat wehleschanu reformu preekschlikumu, kur tai nu tagad Taafe aissteidsees preekschâ. Laikraksti sino, ka Polu klubs zaur waldibas preekschlikumu esot pilnigi pahrsteigts un nepatihkami aiskàrts. Walsts saeimas pirmàs sehdes beigàs waldiba eesneedsa wehl preekschlikumu par Pragas aplenkschanas likumu. Tautas weetneeks Herolds lika preekschâ, lai scho preekschlikumu tuhlin apspreesch, bet walsts saeima to atraidija.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates. Dr. philos. P. Sàlitt.

Дозволено цензурою. — Рига, 30 сентября 1893 г.

Sludinajumi.

No
Rigas pilsehtas muischu waldes
taps **peeksdeen, 8 oktobra d. 1893 g.,** pulksten 1 pusdeenâ, wairaksfolischanâ uf 6 gadeem, no 23 aprila d. 1894. g. **isnomats Itschkiles**

Dantschu krogs.

Tuwakas sinas pafneedf Rigas pilsehtas muischu waldê (leelâ Kehninu eelâ Nr. 5) katru deenu no pulksten 11—2 pusd. 1

Jaunas meitas, kas damu drehbju schuhschanu un schnitu peegreeschanu pehz jaunakàs metodes grib eemahzitees, **war peeteiktees** Suworow-eelâ Nr. 58, kort. 25.

Gruntsgabals,

7 defetinu eestrahdatas, loti labas aramas semes, **1 jaunas Hollandeeschu wehja dsirnawas,** lihds ar wisàm faimneezibas ehkam ir par peenehmigu zenu **pahrdodams.** Turpat itin tuwu **mnhra basnizas krogs,** ar 1 defetinu semes, kas **top ari pahrdots.** Atrodas 12 werstes no Poneweschas, pasta sleezeta malâ uf Wilkomiru. Japeeteizas Poneweschâ, Kownas gub., Moriza konditorejâ. 2

Rigas rikschotaju beedriba.

RIGAER TRABRENN VEREIN.

Ahrkahrtiga skreeschanàs:
Swehtdeen, 3. okt.,
pulkst. 3 pehzp.

2 sazihkstes skreeschanàs.
1 diwjuhgu skreeschanàs.
Brauzeju sazihkstes ar jahleseem bes schkehrschleem (jahschana auleem).

Zenas weetam (eerehkinot labdaribas nodokkus):
Loschas, katrâ 4 weetas, **4 rbl. 40 kap.** weens sehdeklis **1 rbl. 60 kap.,** tribinu weeta sem jumta **1 rbl. 10 kap.,** sehdu weetas **50 kap.,** stahwu weetas **20 kap. Skolenu biletes** uf tribini **60 kap.**

Pirmà Krewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgâ.

Pilnigi eemaksats pamat kapitals	4,000,000 rbl.
Reserwes kapitali	3,000,000 rbl.

General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22.

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ, Rigâ, pee Petera basnizas, kà ari wisâs zitâs grahmatu pahrdotawâs, dabujama:

Widsemes wezà un jaunà Laika grahmata 1894. gadam.

Maksà: ne-eesseeta 5 rbl. 100 gab., eesseeta 10 kap. gab.

Ernsts Plates.

Nupat isnahza manâ apgahdeenâ schahda fen gaidita grahmata:

Latweeschu rakstneezibas rahditajs.

Rokas grahmata wiseem grahmatu tirgotajeem, bibliotekam, kolporteereem, skolotajeem un katram, kas ar grahmatam nodarbojas.

Sastahdajis **Bergu Jahnis.**

Schinî grahmatâ atronamas gandrîf wisas lihds 1893. g. isnahkuschas grahmatas, bildes, kartes un muzikalijas. Pee grahmatam ir peesihmets formats, lapas pufes un zenas.

Maksà 1 rbl.; pa pastu peesuhtot **1 rbl. 14 kap.,** apdroschinata **1 rbl. 21 kap.**

Rigâ grahmata ir dabonama **Ernsta Plates** grahmatu drukatawâ un pahrdotawâ („Mahjas Weesa" ekspedizijâ) pee Petera basnizas, kà ari zitâs grahmatu pahrdotawâs.

J. Schablowsky,
Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 9. **Rigâ,** Skahrnu eelâ Nr. 6.

Jaeger un beedra wihnu pahrdotawa
(dibinata 1816. g.),
leelajâ Grehzineeku (Sinder) eelâ Nr. 30.

Leelâ iswehlê Kreewijas un ahrsemes wihni, konjaks, rums, araks, schampanja u. t. t.

Noliktawas:
Jelgawâ pee **C. Torchiani** (M. Klüssmann).
Leepajâ pee **J. M. Mamonow.**

Plakati

Kreewu, Latweeschu un Wahzu walodàs, kà to „Polizijas Awise" 190. num. no 18. augusta sch. g. nosaka, un kuri pee kasem, kur wisadu isrihkojumu biletes pahrdod, neistruhkstoschi jaiskar, ir

gatawi dabujami

manâ grahmatu un bilschu drukatawâ un burtu leetuwê, Rigâ, pee Petera basnizas.

Ernsts Plates.

Wihnu tirgotawa un schampanu fabrika

Universel
Grand Champagne.
sec, demi-sec, doux,
pehz Frantschu parauga (pudelês ruhdsis) pagatawots no

Ludw. A. Schweinfurtha,
Rigâ, Grehzneeku (Sinder) un Marstal-eelu stuhri.

Anglu auschamu deegu, apteeku, krahsu un smarschojoschu pretschu pak-kambaris
Rigâ, netahlu no rahtuscha, pee „Siwis",

Kalku-eelâ Nr. 38.

Zaur scho pasinoju, ka magasinas krahsumi papildinati ar prezem if labakàm fabrikam pehz sawa gandrîf pusmuhscha ilgas darbibas peemehra un pilnigâ iswehlê:

Anglu kokwilnas auschamee deedsini,
linu-dsijas,
wilnas-dsijas, } preeksch auschanas.

Deegi, deedsini un **dsijas** no wilnas, kokwilnas, lina, sihda, fudraba un selta preeksch auschanas, adischanas, schuhschanas un rokdarbeem, no wisadàm krahsam, sortem un smalkumeem; **kurpneeku drahte,** ☞ **nischu** un **sehgel-deegu;** ☞ **wisas wates sortes; wisadas leetas** preeksch posamentu darbeem; **swejneeku tihkli** un citi pwederumi preeksch swejneezibas, kà ari **tuhku, audeklu,** ☞ **Turku audekli,** ☞ **akatus** u. t. t.

!!! Jauns !!!

Publaini audi, tihrwilnaini preeksch gresnuma drahnam un krahsu daschadibas.

Blakus eewehlu sawu
apteeku, kimikaliju, krahsu un smarschojoschu pretschu magasinu.

Wisadas krasas (perwes), **Anglu laku perwi, firnisu, ellu** no Kreewijas un ahrsemes, **wisadas skabbes, natrisu** un **kalisu** un **zitas kimiskas prezes, esenzes, Kelnes uhdeni** (o-de-kolonju), **smarschojoschas weelas** if slawenàm fabrikam **wisadas seepes, patentetus ahrsteschanas lidseklus, sahles** u. t. pr.

Apstellejumi teek ispilditi ahtri un pareisi
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 38, pee „Siwes".

Kas wehlàs, tam top pretschu rahditajs peesuhtits par welti.
Pretim atrodàs triss manas magasinas, kur pahrdod **manufaktur-, wehwern** un **swejneeku prezes.**
Naudas wehstules suhtamas uf schahdu adresi: **P. M. Potapow, Rigâ.**

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, dabujamas

Jaunàs Widsemes Dseesmu grahmatas
wisadds eesehjumòs.

Ernsts Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 1 октября 1893 г. — Рижскій Полицмейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernsta Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.